

PANORAMA

GEILLUSTREERD WEEKBLAD

UITGAVE VAN A. W. SIJTHOFF'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ, LEIDEN.

HET ARTSEN-MONOPOLIE

MEUFFROUW HELENE BOSCH,
Heerengracht 347 Amsterdam.

II

AN de niet-ambtelijk-geijkte geneeswijzen moeten hier enkele buiten bespreking blijven. Het zijn Christian science, gezond-bidden, genezing door Antoinisme, kortom die geneesmethoden, die berusten op het godsdienstig geloof zoowel van degenen die de daarbij voorgeschreven handelingen verrichten als van degenen die ze ondergaan. De handoplegging is van gelijken aard.

Hier kan men ongeloof tegenover geloof plaatsen, wantrouwen — of slechts scepticisme — tegenover vertrouwen, voor redetwisten is er geen plaats.

Anders staat het met de andere, in het adres der heeren Van Houten c. s. aangegeven geneeswijzen. Daar zijn de zoogenaamde natuurgeneeswijzen, die van Kneipp, Lahmann e. a. De wetenschappelijke wereld en de beschaafde leken zijn vroeger stellig geneigd geweest hierin kwakzalverij te zien, gelijk er nog geneesheeren te over zijn die in de homeopathie niet anders zien dan wetenschappelijke kwakzalverij.

Doch men mag veilig aannemen, dat dit standpunt niet meer wordt gehandhaafd. Ten aanzien van massage geldt hetzelfde.

Wij zullen echter hierbij niet stilstaan en evenmin bij de vraag of er inderdaad menschen zijn die genezingen bewerken door de toediening van kruiden en dergelijke middelen, welke geneeskracht vooral gelegen zou zijn in de wijze van bereiding.

Referent meent, op grond van eigen onderzoek, te mogen zeggen, dat op dit gebied, — dat van medicijnen toedienende pseudodokters (mannen en vrouwen) — het bedrog het weligst tiert.

Vooraf kan de vraag gesteld worden, zij is natuurlijk, of dergelijke lieden dan niet wel eens genezingen bewerken?

Stellig. Maar in de eerste plaats hebben zij vaak te doen met ingebeelde zieken. In de tweede plaats hebben zij, in 90 van de 100 gevallen, te doen met lieden die reeds zeer geruimen tijd onder medische behandeling zijn. De genezing duurt hen te lang en zij zoeken den kwakzalver op, vergetende dat de natuur, geholpen door de geneesmiddelen die zij weken of maanden lang hebben ingenomen, tijd noodig heeft om het verbroken evenwicht te herstellen. Komen zij nu bij den wonderdokter juist in het tijdvak waarin, ook als zij rustig thuis waren gebleven, het herstel zou zijn ingetreden, dan krijgt de wonderdokter de eer, en is de huismedicus, de professor, of zijn beiden domooren.

Ook is het mogelijk, dat in een bepaald geval een geneesmiddel helpt, een oud geneesmiddel bijvoorbeeld, door de medici reeds sedert lang losgelaten, doch dat in vervlogen tijden voor dergelijke gevallen dienst deed.

Aan referent zijn enkele gevallen bekend waarin een dergelijk, nog wel in de nederlandsche pharmacopee voorkomend, doch niet meer gebruikt geneesmiddel, in de hand van een kwakzalver wonderen verrichtte.

Verschillende geneesmiddelen, door wonderdokters verstrekt, liet referent door een bevriend scheikundige onderzoeken. Al de daarin aanwezige stoffen waren van den meest onschuldigen aard, doch alle hadden zij dit gemeen, dat zij ongezuiverd waren, met zand of ander vuil vermengd. Het waren onder meer: thijm, eucalyptis, mentha arvensis, duivelsdrek, onze-lieve-vrouwe-bedstroo, hamamelis virginica, tamar india, enz. Een enkele maal bevond zich in een „zenuwdrank” (meest waren het laxantia) tinctuur van barnsteen, een calmans, dat de meeste geneesheeren van thans beschouwen als van zuiver suggestieve werking.

„DE APOTHEKER,”
(reproductie naar een oude prent).

Aftreksel van vlier kwam in bijna alle drankjes voor.

Middelen, zooals men ziet, die elken geneesheer bekend zijn, maar die niet, of niet meer, worden gebruikt, omdat er zooveel betere zijn.

De meest bestreden geneeswijze, door zoogenaamd onbevoegden uitgeoefend, is het magnetisme.

Het is duidelijk, dat het geloof aan deze geneeswijze het sterkst is bij degenen die, als spiritisten en theosofen, aan astrale en andere uitstralingen waarde hechten.

En het is begrijpelijk, dat zij zich dus voor het magnetisme het sterkst interesseeren. Zoo doet dan ook jhr. mr. van Holthe tot Echten, die een bekend spiritist is.

In een door hem voor de juridische faculteit van het Amsterdamsche Studentencorps gehouden voordracht, zeide de heer v. H. t. E., blijkens een dagbladverslag:

„Naar mijn overtuiging is in den mensch en in het bijzonder in sommige menschen gelegen een geneeskracht, doordat de mensch iets, dat Reichenbach het od, dr. Baréty de zenuwkracht, dr. Daum Kotik de psycho-physieke energie en de magnetiseurs het fluïde noemen, uitstraalt en doordat dit fluïde van den gezonde kan worden opgezogen door den zieke, waardoor de persoonlijkheid van den zieke gesteund wordt in haar

K. DIJKSTRA,
v. Breestraat 94, Amsterdam.

werking op het organisme. Naar mijn bewering is er in enkele menschen, die daartoe den aanleg hebben, gelegen een groote mate van fluidieke uitstraling, die kan ten goede komen aan zieken, die juist lijden aan gebrek aan deze psycho-physieke middenstof, die mij voorkomt de middelaar te zijn voor de werking van de psychische persoonlijkheid op het zieke lichaam. Is dit zoo, dan is dit een overwegend argument tegen het artsen-monopolie, omdat hier gevraagd wordt kracht van den genezer en niet kennis en de man der kennis dus niet kan gestempeld worden tot leverancier van de kracht.”

De meening, in de laatste zinsnede neergelegd — als zij tenminste juist wordt weergegeven — wordt niet door alle voorstanders van het magnetisme gedeeld.

Referent heeft het voorrecht gehad wijlen den heer A. J. Riko goed te kennen en veel met hem te verkeer. Riko is de schrijver van het eenige standaardwerk over magnetisme, dat in de Nederlandsche taal is verschenen. (De plaatjes bij ons vorig artikel waren daaraan ontleend). Welnu, Riko was van meening, dat het magnetisme, ofschoon iedereen het kan toepassen, ernstige, ook theoretische studie, vorderde; dat het aan onontwikkelden niet mocht worden overgelaten; dat het in handen van nietswaardigen een gevaar was.

Het magnetisme is zeer oud. Doch in den vorm waarin men het thans kent, is het voornamelijk in de tweede helft der 18e eeuw op den voorgrond gekomen, door Abbley, door Marmaduc, door Bell en, zeer in het bijzonder, door Mesmer, naar wien het ook wel mesmerisme is genoemd.

Dr. Anton Mesmer overleed in 1815, op 81-jarigen leeftijd, nadat hij in een groot deel van Europa zijn denkbeelden had verkondigd en school gemaakt. Onder zijn volgelingen was de befaamde abt Faria, die als zeer sterk magnetiseur gold, maar die niet zoo bekend is geworden als Jules baron du Potet de Sennevoye, die een aantal

A. ZADOKS,
Plantage Kerklaan 8, Amsterdam.